

Franc Marušič - Lanko

NEKAJ PREPORODNIH VTISOV OZ. ZAKAJ MI JE FAJN ITI V JAMO TUDI Z AJDOVCI

Prvič se je zgodilo zelo na hitro: od dogovora do akcije je preteklo komaj kaj več kot 24 ur. V četrtek popoldne je prišel mejl, v petek popoldne pa bi že morala iti v jamo. Božo je pri planiranju zelo racionalen: jama se imenuje Preporod, takrat je imela okoli 100 metrov, na dnu je bilo načeloma odprto, dobila pa bi se v prostorih Ajdovskega ferajna.

V četrtek zvečer sem brez večjih težav dobil podpisan domači potni nalog, v petek ob petih popoldne pa mi je Božo pred ajdovsko mestno hišo (in ajdovskim ferajnom) v roke že potisnil piksno, ki jo je zbrskal nekje iz prtljažnika svojega jamamobila. Na Predmeji sva bila dogovorjena z Nejcem Velikonjo (JDDR), saj naj bi v jamo šel tudi on, a se je očitno v zadnjem hipu premislil (zaradi slabega počutja, ne zaradi »jamskih točk«) in naju le povabil, da se, ko prideva iz jame, oglasiva pri njemu. Preporod se nahaja približno dvajset metrov nad cesto, ki vodi proti Kozjim stenam, približno 500 metrov naprej od Belega brezna 1 (217 m globine). Vhod je v neki luknji med skalami, potem pa se jama hitro odpre v brezno.

Jamo sva najprej še malo iskala, ker je bil tudi Božo do takrat v njej le enkrat. Preporod sta našla in odkrila Nejc in Matej Blaško (JDDR), oba Predmejca, ki okoliške hribe poznata precej bolje. Prvo brezno je še kar prostorno: približno štiri metre premera. Po približno desetih metrih pristanemo na poševni polici, brezno pa se nadaljuje še kakšnih dvajset metrov naprej, kjer je na dnu meandrast vhod v novo okoli 30 m globoko brezno. Še eno brezno nižje je bilo najino delovišče - meander, skozi katerega se je Božo že stlačil, a ker ni bil po meri Predmejcev, sva ga imela nalogo predelati na bolj dostojne mere. Čez par uric sva bila skoz, nekaj pojedla in se obrnila ven, da sva lahko ob dogovorjenem času sporočila Nejcu kaj in kako. Dogovor je namreč, da Nejcu ali Mateju vedno povejo, kdaj planirajo priti ven iz jame, in se potem ob prihodu takoj javijo, da onadva ne bi bila v skrbeh. Ko sta Grega Maffi in Martin Ušaj na neki kasnejši akciji zamudila za približno 15 minut, so sistem že zalaufali oz. kot je

napisal Maffi za Ajdovsko spletno stran: »Skozi gozd sva opazila luči avtomobila, ki se nama približuje. Ker v takem vremenu še raufšicarji ne hodijo naokoli, sem takoj vedel, da nama prihaja naproti izvidnica reševalcev s Predmeje. Matej in Nejc sta na Božotovo pobudo prišla preverit stanje na terenu, medtem pa je Robert v dolini že kopicil opremo. Zelo mi je bilo nerodno zaradi nastale situacije, predvsem zato, ker so fantje morali naslednji dan v službe. Sem se pa ponosno počutil, ko mi je Martin po poti v dolino dejal: 'Pizdarija, samo je fajn če maš tako klapo k tko skrbi zate!'. Z Božotom sva se tisti večer po akciji pri Nejcu tudi malo ustavila in malo poklepala, vendar ker ni imel nič v naprej skuhanega, sva akcijo končala zelo člansko ob enih zjutraj na kebabu in pivu na Placu v Ajdovščini.«

Čez 14 dni smo akcijo ponovili. Vmes je padlo nekaj snega in cesta do jame je bila neprehodno zasnežena. Januarja nama je z Božotovim jamamobilom uspelo priti prav pod jamo, tokrat pa smo morali že na zadnjem križišču presedlati v reševalnega Pucha in na gume dati ketne, saj je bilo približno 30 cm novega snega preveč tudi za štirikolesni pogon. Puchu in ketnam navkljub smo se zaradi metrskih zametov na cesti ustavili kak kilometer pred jamo, se preoblekli in hiteli gazit proti jami.

Nejc in Zdenka sta v jami popravila še nekaj detajlov na starem delovišču, z Božotom pa sva se namenila na čelo pogledati zadnjič odkrito brezno. Spustila sva se po dveh breznihih navzdol in se ustavila nad ozkim meandrom z obilnim preprihom. Po vrhu se je dalo zelo komot priti kakih deset metrov naprej, potem pa se je tudi tam zožalo, a preprih je bil močan, na steni pa je bilo tudi nekaj tvorb, značilnih za preprišne jame. Ker je imela jama še nekaj višjih obetajočih vprašajev in ker je bilo že relativno pozno, smo za tisti dan zaključili in se odpravili ven. Božo je tisti večer lovil začetek koncerta Vlada Kreslina v Ajdovščini, kamor je bil namenjen z ženo, zato ni bil pri volji za nadaljevanje akcije na Predmeji, drugi pa, ki nas je nočna hoja po zasneženih Predmejskih gozdnih cestah fajn zmrazilo, snemanje keten pa dodalo še malo zanohtanja, smo se odšli pogret k Mateju, ki nam je skuhal cel lonec klobas. Matej je na mizo dodal še petlitrco vina in se lotil detajlnega opisovanja svojega preračunljivega zbiranja jamskih točk. Kakor je razložil, je tisti dan dal prednost obiskom pri ženinih prijateljih in sorodnikih, saj je s tem pridobil izdatno količino točk, ki jih je imel namen porabiti na eni prihodnjih ekskurzij. Verjetno ni treba posebej razlagati, kaj naj bi te predmejske jamske točke bile. Pridobiva se jih z opravlja-

Zimske jamske radosti. Foto: Franc Marušič

njem dobrih del, ki jih drugi člani družine cenijo, porablja se jih pri obisku jam (morda tudi z gostovanjem svojih jamskih prijateljev v kleti domače hiše, a o tem ni rekel ničesar). Debata o točkah je bila zelo živahna, klobase pa ravno prav sočne. Bilo je člansko.

Bolj tragičen del Preporodne zgodbe bom izpustil. Ko je Božotu padel kamen na glavo in je Maffi dokazoval svojo Članskost, mene niti ni bilo zraven, zato o tem res nimam kaj dosti dodati. Tisti del jame moramo enkrat še do konca izmeriti in dokončno razopremiti. V vme-

snem času so tako ali tako v meandru, ki sva ga z Božotom našla v zgornjem odstavku, prišli skozi oziroma na oddaljenosti par šusov od ogromnega brezna - kamen naj bi letel skoraj 5 sekund (cca. 100 m). Sedaj pridno zbiram jamske točke in čakam na primeren trenutek, ko se bodo poravnali vsi omejujoči faktorji (poleg točk drugih udeležencev še vreme, količina snega, zdravje, čas ...).

Saj ne, da bi moral koga aktivno prepričevati, da so Člani tudi člani drugih ferajnov, a včasih se vseeno pozabi, da je

tisto, kar pri nas naredi Člana, torej človeškost, tovariškost, zaupanje in podobne vrline, cenjeno in enako spoštovano med vsemi jamarji, ne le na našem ferajnu. Jamarstvo brez Članstva (ne mislim na ljudi, ampak na vrlino 'biti član') je preprosto težje zamišljivo in ko greš enkrat v jamo in ko ugotavljaš, kdo je Član in kdo ne, hitro opaziš, da Članov med jamarji k sreči ni malo. Bodimo še malo mistični in recimo, da imajo jame očitno skrivno moč, ki zna iz ljudi izvabiti same dobre stvari, tisti, pa ki tega v sebi nima, prav dosti časa med jamarji tako ali tako ne zdrži. |

Uroš Kunaver

FOTO ODPRAVE V GLOBOKE FERAJNOVE JAME

Prve ideje o foto odpravi v Renejevo brezno so se pojavile že pomladi 2016, ko me je na zabavi ob svojem rojstnem dnevu v članski vasi Matic nekje okrog dveh ponoči, seveda v ustreznem članskem stanju, začel prepričevati, naj grem fotografirat Renejevo brezno. Pritisek se je stopnjeval na Matijevo poroki, kjer sem moral za odkup neveste obljubiti, da bom to akcijo izvedel. Kdor me pozna, ve, da običajno ni potrebno veliko, da sprejemem izziv. Tako smo po uspešno izvedeni poletni odpravi na Vercor in v brezno Berger začeli s pripravami na odpravo v Renejevo brezno. Šli naj bi za pet dni med jesenskimi počitnicami, in sicer dva dni dol z vmesnim fotografiranjem, en dan fotografiranje delov okrog Copacabane in potem dva dni za ven. Žal pa se je pokazalo, da za tak podvig nisem bil dovolj dobro pripravljen. Izgubljen pantin je prevesil tehtnico odločitve in po enem dnevu fotografiranja zgornjih delov brezna do bivaka Gabrčka (-700 m) smo se vrnili na površje. Morda je bilo tako celo bolje, saj sedaj vem, da so spodnji deli Renejevega brezna precej težki in bi imel nazaj grede velike težave, pa še tisti dan, ko bi morali iti ven iz jame, je zunaj močno deževalo in ne vem, kako bi bilo.

Naslednje leto sem upal, da bom lahko podobno globino dosegel tudi v P4, čeprav nisem prav dosti treniral. Ideja je bila, da med poletnim taborom izvedemo dve foto-akciji: med prvo bi poslikali zgornje dele P4, med drugo pa bi šli do bivaka Huston (-650 m) ali še dlje. Na bivaku bi prespali in naslednji dan ven.

Že prva akcija pa je pokazala, da je bilo pomladi treninga premalo – P4 smo poslikali do globine 230 m, naslednje akcije pa nismo izvedli. Tudi eno leto kasneje nismo imeli sreče: po sicer uspešnem prvem dnevu fotografiranja do Hustona me je ponoči pričelo boleti v prsah in ustrašil sem se, da je že kaj hujšega narobe z menoj. Zato nismo šli dlje od Hustona. Na srečo se je izkazalo, da bolečine ne izvirajo od srca in po enem dnevu počitka smo se vrnili na površje. Takrat sem prisegel, da v tako globoke jame ne grem več.

Kljub delnemu neuspehu pa je akcija pokazala, da lahko ob primernih pripravah in dovolj počitka brez problema v enem dnevu pridem iz Hustona ven. Zato sem se pomladi 2019 kljub »prisegi« odločil, da poskusimo znova. Tokrat za tri dni v P4 do Infinituma (-950 m) in nazaj. Vso pomlad sem pridno treniral (tudi med tednom) po hribih in po jamah. Ostal pa je problem »naslednjega dne«, ki me je še vedno mučil. Zaradi moje starosti se namreč po hujših naporih ne spočijem in obnovim v eni noči, ampak sem običajno še naslednji dan »crknjen kot cunjka«. Zato sem se vedno bal, kako bo šlo plezanje iz jame po tem, ko bom prejšnji dan iz Infinituma priplezal do Hustona in bom temu primerno utrujen. Na enem od vikend taborov na planini Poljani sem to preizkusil. Po enodnevni akciji na globino približno 400 m sem šel v jamo še enkrat naslednji dan in pri tem ugotovil, da mi gre kar dobro in da bi zanesljivo lahko prišel tudi iz P4. S tem je bil raz-

blinjen še zadnji dvom v izvedljivost akcije.

Prvotno naj bi odpravo izvedli med poletnim taborom, vendar so nam slabo vreme in prezasedenost bivakov v jami to namero preprečili. Zato smo začetek odprave prestavili na 14. september, prvi datum, ko smo imeli vsi člani ekipe spet čas. Tokrat smo imeli srečo – vreme je bilo že nekaj časa suho in tako naj bi tudi ostalo. V petek zvečer smo se odpeljali v Plužno pri Bovcu, kjer smo na našem vikendu prespali. Naslednjega jutra smo se z avtom zapeljali do B postaje in od tam dalje z žičnico. Medtem smo izvedeli, da nismo imeli samo sreče z vremenom – ta vikend je bil namreč zadnji, ko je žičnica še obratovala pred rednim remontom. Brez večjih težav smo dosegli jamarski bivak, kjer nas je že čakala zaloga hrane in nekaj opreme, ki smo jo tja prinesli med poletnim taborom. Spakirali smo transportke in se postrgali v jamo. Tokrat nas je bilo šest in spati smo nameravali na dveh različnih bivakih. Najprej sta v jamo vstopila Jure in Beki, ki sta nameravala iti v enem kosu do Infinituma, spotoma pa še preopremiti ne preveč varna pritrdišča v Odmevu temine. Nekoliko kasneje smo jim sledili še Nika, Matija, Mateja in jaz. Med potjo smo še poslikali en prizor tik pred dnom brezna Egotrip, ki pa tudi v drugo ni prav dobro uspel.

Razni eliksirji (ibuprofen & co.) so zvečer poskrbeli, da se morebitne bolečine in strah zaradi njih čez noč ne bi preveč